РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, моні-ордера і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.

"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 4-го мая 1916. Ч. 54. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, May 4, 1916. No. 54.

АНҐЛІЙЦІ ЗДАВИЛИ ПОВСТАНЄ В ДУБЛИНІ.

Великі втрати повстанців: 500 убитих, 1.500 ранених і 1.000 полонених.

Німці роблять на сході великі приготовленя до нового наступу.

Злучені Держави продали до Европи за 340 міліонів дол. воєнних матеріялів.

В АНҐЛІЇ:

АНҐЛІЙЦІ ЗДАВИЛИ ПОВСТАНЄ В ДУБЛИНІ.

ЛОНДОН, 2. мая. — Анґлійське правительство потверджує в нинїшнім урядовім звіті, що повстанє в Дублині зовсім здавлене. Признає однак, що на провінції ще не всюди привернено спокій.

Урядовий звіт звучить:

„Поза Дублином загальне положенє ще не зовсім вдоволяюче. Можна однак надіяти ся, що протягом кількох днів буде вже всюди спокій".

Останні вісти доносять, що повстанці в деяких місцевостях на провінції ставлять сильний опір. Недалеко місцевости Ешборн повстанції цілковито знищили віддїл поліції. По пятигодинній битві 10 поліцаїв убито, 18 ранено, а 22 взято в полон.

СЕРЕДИНА МІСТА ДУБЛИНА ЗОВСІМ ЗНИЩЕНА. — ШКОДА В БУДИНКАХ ПОВЕРХ 20 МІЛЇОНІВ ДОЛЯРІВ.

ДУБЛИН, 2. мая. — Середина Дублина, найкрасша частина міста лежить зовсім в руїні. Середина міста становить купу румовища. Вид представляєть ся страшнїйше ніж в містах, знищених Німцями в Бельґії.

Анґлійські полеві і корабельні гармати не пощадили ні історичних памятників ні церкви. З головного почтового будинку лишили ся лише зовнїшні мури.

Загальну шкоду в будинках оцїнюють на 20 мілїонів долярів.

ОКОЛО 1.000 ПОЛОНЕНИХ ПОВСТАНЦЇВ. — ЧАСТИНУ З НИХ ПЕРЕВЕЗЕНО ДО ВЯЗНИЦЬ В АНҐЛЇЇ.

ЛОНДОН, 1. мая. — Урядовий звіт ґенерала Френча звучить:

„Всї повстанці в Дублині піддали ся і зложили своє оружє. В місті панує цілковитий спокій. Також і в инших місцевостях Ірляндії повстанє притихає.

„Вчера вечером число полонених повстанців зросло на 1.000 людий. З тих 489 повстанців перевезено до вязниць в Анґлії. Всї повстанці піддали ся без ніяких услівій і будуть небаром поставлені перед воєнний суд".

500 ПОВСТАНЦЇВ УБИТИХ І 1.500 РАНЕНИХ.

ДУБЛИН, 2. мая. Останні вісти, які наспіли від головного команданта анґлійських війск, подають, що протягом 7-дневної революції згинуло около 500 повстанців в битві на улицях Дублина, а 1.500 зістало ранених. Однак число жертв ще не є повне. Богато трупів находить ся під руїнами спалених і завалених будинків.

Шпиталї Дублина переповнені хорими. Між хорими є богато дітий і жінок таких людий, які зовсім не брали участи в революції. Лекше ранених усуваєть ся зі шпиталів, щоби зискати місце для тяжко ранених.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ГІНДЕНБУРҐ РОБИТЬ ПРИГОТОВЛЕНЯ ДО ВЕЛИКОГО НАСТУПУ НА ПІВНОЧИ.

ЛОНДОН, 2. мая. — Урядові вісти, які наспіли з Петрограду, доносять, що на північнім тереңі війни німецькі війска ведуть горячково приготовленя до нового наступу. На боєву лїнію здовж ріки Двини прибуло велике число тяжких гармат. Військові круги надіють ся, що Гінденбурґ найпізнїйше в половині мая ропічне наступ на цїлій північній боєвій лїнії.

ВОРОЖИЙ НАСТРІЙ В РОСІЇ ПРОТИ АНҐЛЇЇ.

БЕРЛІН, 2. мая. — Делєґати російської думи, яких анґлійське правительство запросило, щоби вони звиділи Анґлію і боєву лїнію Анґлійців у Франції, прибули до Стокгольму.

Професор Мілюков, провідник конституційних демократів (так зв. „кадетів") в російській думі, а котрий є рівнож учасником делєґації до Анґлії, заявив, як се доносять телеґрами зі Стокгольму, що між Росією і Анґлією прийшло до зовсім явної ворожнечі.

Проф. Мілюков заявив іменно, що цїлию подорожі членів думи до Анґлії є поправити лихі відносини, які вже від довшого часу істнують між Росією і Анґлією.

„В Росії панує велике невдоволенє з Анґлії", сказав Мілюков, „яке довело до поважних непорозумінь, а навіть до зірваня переговорів в справі затягненя в Анґлії воєнної позички.

„Ми мусимо Анґлійцям показати, що коли Анґлія дає нам гроші, то вона через те сповняє лише свій обовязок, бо Росія кинула проти неприятеля цїлу свою армію, а ніхто не знає, де властиво бють ся анґлійські війска".

Мілюков додав також у своїй розмові з кореспондентами, що в Росії панує велике пригнобленє та що більшість російських полїтиків є тої гадки, що остання воєнна нарада в Парижи була більше звернена проти Росії ніж проти Німеччини.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬҐІЇ:

ПРОТИНАСТУП ФРАНЦУЗІВ ПІД ВЕРДЕНОМ.

ПАРИЖ, 2. мая. — Француське міністерство війни подає отсей урядовий звіт:

„На захід від ріки Мези на лїнії від Авонур до горбка „мертвого чоловіка" артилєрія по обох сторонах є незвичайно чинна.

„Пізнїйші вісти з поля битви доносять, що в битві з дня 29. і 30. цьвітня француські війска заняли передні становища Німців на просторі 1000 метрів і 300 до 600 метрів в глиб.

„На східнім березі ріки Мези француські війска перевели протинаступ на німецькі становища на полудне від форту Дуомон. Протинаступ удав ся. Француські війска здобули передний рів в довжині 500 метрів, причім взяли 100 Німців в полон".

Инші телеґрами з Парижа доносять, що в столиці Франції успіхи під Верденом викликали велику радість. Париські часописи признають, що се найбільші успіхи, які француська армія віднесла за цїлий час битви під Верденом.

НІМЦЇ ДЕРЖАТЬ У СВОЇХ РУКАХ ПІД ВЕРДЕНОМ ВСЇ ДОТЕПЕР ЗДОБУТІ СТАНОВИЩА.

БЕРЛІН, 2. мая. — Німецький ґенеральний штаб подає отсї вісти:

„На боєвій лїнії під Верденом чинність артилєрії стає сильнїйшою. На західнім березї Мези боротьба піхоти була обмежена лише на передні рови патруль. На схід від ріки на полудне від Дуомон наші війска відбили по кількагодинній рукопашній битві протинапад Французів. Всї наші становища позістали надальше в наших руках".

НІМЕЦЬКИЙ ЛЕТУН ЗНИЩИВ 15-ТИЙ З РЯДУ НЕПРИЯТЕЛЬСЬКИЙ ЛІТАК.

БЕРЛІН, 2. мая. — Урядово доносять, що в суботу на північ від Вердену зістрілено знова два ворожі лїтаки. Надпоручник Бельке знищив вже 15-тий з ряду неприятельський лїтак.

ЧЕТВЕРТИЙ ТРАНСПОРТ РОСІЙСЬКИХ ВІЙСК У ФРАНЦІЇ.

МАРСЕЛІЯ, 2. мая. — Нині прибув четвертий транспорт російських війск до Франції. Населенє міста витало союзників таксамо торжественно як і попередні.

*
* *

На тему висадженя російських війск появило ся в останних днях богато артикулів і критик, які походять від ріжних воєнних знавців.

Один з офіцирів американського ґенерального штабу написав артикул, в якім виказує, що є річию виключеною, щоби Росія висилала до Франції свої війска. Він опрокидує вісти, що російські війска мали прибути з пристани Арханґельск, бо тодї російські війска не потребували би відбувати небезпечної подорожи аж на Середземне море, але висїли би в Шкотії, відки їх короткою дорогою перевезли би до Франції. Лишаєть ся одна можливість, що російські війска прибули з Владивостока. В се також ніхто не повірить. Дорога сибірською зелїзницею, а відтак морем з Владивостока до Франції була би получена з такими коштами, що не дало би ся оправдати сего кроку.

Позістає одна можливість, а заразом і певність, що се не є російські, але сербські війска. Можливе є, що в сербськім війску находить ся трохи Москалів, а передівсім між офіцирами. Як відомо, з початком війни богато російських офіцирів і підофіцирів переїхало до Сербії, щоби заповнити брак сербських. Колиж сербські війска мусїли опорожнити Сербію, а відтак Балкан, недобитки сербської армії перевезено на остров Корфу. На острові богато сербських жовнірів згинуло на ріжні пошести, а решту зреорґанізовано і вислано в части до Солуня, в части перевезено до Франції.

Франція, пускаючи в сьвіт поголоску про прибутє російських війск, може мати на цїли лише піднесене на дусї свого власного населеня. Здогад, щоби через те Франція хотїла впровадити в блуд Німців, виглядає на безпідставний, бо Німцям все одно, чи вони тих Москалів будуть мати проти себе на західнім чи на східнім фронтї.

В АЗІЇ:

ВЕЛИКА ВОЄННА ДОБИЧА В КУТ-ЕЛЬ-АМАРІ. — ОКОЛО 5 МІЛЇОНІВ ДОЛЯРІВ В ГОТІВЦЇ.

БЕРЛІН, 1. мая. — Урядові вісти, які надійшли з Царгороду, доносять, що величезна скількість воєнної добичі попала ся в руки Турків після здобутя Кут-ель-Амари. Дотепер ще не переведено численя ріжних воєнних матеріялів і оружя. Між добичею воєнною находить ся 1 мілїон фунтів стерлінґів (около 5 мілїонів долярів) в готівцї.

На 13.300 полонених жовнірів находить ся 4 ґенерали і 510 инших офіцирів (між тими 240 анґлійських і 270 індійських).

500.000 ТУРКІВ НА БОЄВІЙ ЛЇНІЇ У ВІРМЕНЇЇ.

ПАРИЖ, 1. мая. — Кореспондент з Тифлїсу (на Кавказї) доносить, що російські війска на захід від Трапезунта і Бітліс розпочали вже битву з передними сторожами новозорґанізованої турецької армії.

Силу нової турецької армії оцїнюють на 500.000 людий.

НА МОРИ:

НІМЕЦЬКА ПІДВОДНА ЛОДКА ЗАТОПИЛА КОЛО СОЛУНЯ АНҐЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ З ТРАНСПОРТОМ ВІЙСКА.

БЕРЛІН, 1. мая. — З Атен надійшла вість, що німецька підводна лодка затопила коло Солуня анґлійський корабель, який віз великий транспорт війська до Солуня.

СЕРБІЯ СТАРАЄТЬ СЯ О ВЛАСНУ ФЛЬОТУ.

РИМ, 2. мая. Сербське правительство набуло нині на власність перший корабель. Хоч Сербія ніколи не прилягала до моря і хоч неприятель заняв цїлу сербську територію, правительство зробило перший крок до основаня своєї власної фльоти в надії, що остаточна побіда буде по сторонї її союзників.

Сербське посольство повідомило нині урядово про купно торпедовця „Велїна". Отсей корабель буде служити до охорони кораблів, які перевозять сербське війско з острова Корфу до Солуня.

Ходить чутка, що союзні держави обіцяли по скінченю війни подарувати Сербії по два воєнні кораблї, які разом мають творити фльоту нової сербської держави.

—o—

РУМУНІЯ ДОСТАВЛЯЄ БОЛҐАРІЇ ЗБІЖЕ.

ЛОНДОН, 1. мая. — Телеґрама з Амстердаму доносить, що Румунія згодила ся на доставу збіжа Болгарії. Достава збіжа вже розпочала ся.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ І НІМЕЧЧИНА:

ВІДПОВІДЬ НІМЕЧЧИНИ НА НОТУ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ В ДОРОЗЇ.

ВАШІНҐТОН, 2. мая. — Відповідь Німеччини на ноту Злучених Держав є готова і находить ся в дорозї до Вашінґтону.

Відповідь є коротка. Найважнїйші точки відповіди є вже звісні. Німеччина признає, що операції підводними лодками треба переводити в згідности з міжнародним правом. З другої знова сторони Німеччина домагаєть ся, щоби і Анґлія, переводячи бльокаду, придержувала ся міжнародного права.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ І МЕКСИКО:

НА НАРАДЇ В ХУАРЕЦ ПРИЙШЛО ДО ЗГОДИ МІЖ АМЕРИКАНСЬКИМ І МЕКСИКАНСЬКИМ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ.

ВАШІНҐТОН, 3. мая. — На нарадї в Хуарец, яка вчера тривала через 11 годин, а скінчила ся 7 мінут по півночи, прийшло до згоди між ґен. Скатом, заступником американського правительства і ґен. Обреґоном, заступником мексиканського правительства.

Важнїйші точки умови є отсї:

1. Війско Злучених Держав позістане на території Мексика, доки в північнім Мексику не буде зовсім привернений лад.

2. Підставою операцій американського війска має бути місцевість Кольонія Дублян.

3. Мексиканське правительство дає дозвіл на уживанє мексиканських зелїзниць для довозу поживи американській армії.

—o—

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПРОДАЛИ ВІД ПОЧАТКУ ВІЙНИ ЗА 340 МІЛЇОНІВ ДОЛЯРІВ ВОЄННИХ МАТЕРІЯЛІВ.

НЮ ЙОРК, 2. мая. — Статистика торговельного бюра виказує, що Злучені Держави вислали від початку війни дотепер (т. є. в часї 20 місяців) за 340 мілїонів долярів оружя і амуніції.

Найбільшу скількість вислано в місяци марті сего року. Вартість воєнних матеріялів, вивезених в тім місяци до Европи, виносила около 50 мілїонів долярів.

При повисше наведених обчисленях узглядненo лише оружє і амуніцію. Не вчислено тут отже анї самоходів, анї мундурів, анї средств поживи і т. и., що також рахуєть ся на сотки мілїонів.

ПОЧТА ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

„Берґенсфйорд" прибуде до Ню Йорку в пятницю (5. мая).

„Оскар II." прибуде до Ню Йорку в пятницю (12. мая).

З кораблів „Риндам" і „Юнайтед Стейтс", які з причини страйку машиністів і докових робітників в Ню Йорку доперва в середу рано заїхали до пристани, лише корабель „Юнайтед Стейтс" привіз почту з Австрії і Німеччини. З „Риндама" почту Анґлійці забрали.

ПОЧТА ДО СТАРОГО КРАЮ.

„Риндам" і „Юнайтед Стейтс" відїдуть з Ню Йорку в перших днях слїдуючого тижня.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, $0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.
Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю чамовленя належить додучити моні-ордер або чек.
Число телефону 498 Jersey City.

За всї оголошення поміщувані в „Свободї" редакция не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ПЕРЕД РОКОМ А ТЕПЕР.

Минула довга зима і знова зближає ся час догідний для воєнних операцій на сході. Від жовтня минувшого року не зайшли жадні важнійші зміни на східнім тереві війни. Показало ся, що час на ведене воєнних операцій на сході є обмежений лише до кількох літних місяців.

Англійські і російські військові знавці заповідали на зиму великий наступ російських військ на Польщу, Галичину і Буковину. І дійсно російська армія в ріжних місцях і в ріжних часах пробувала щастя.

І так при кінци місяця жовтня і з початком надолиста російські війська одержали від царя приказ переломити боєву лінію Австрійців над Стрипою. Битва на лінії Бучач-Бурканів-Семиківці тривала з перервою майже чотири тижні і скінчила ся великими стратами Москалів. Тодішні страти Москалів оцінюють на 80.000 до 100.000 людий.

Відтак в січни вдарила російська армія на становиська Австрійців здовж границї Буковини і Бесарабії. Російські телєграми кілька разів подали були вісти про здобуте Черновець. Але і тут Москалям не повело ся. В битвах під Топорівцями, Бояном і Рарапчем Австрійці зломили силу російської армії. По двотижневій безперервній битві Москалї з великими стратами мусїли уступити назад на свої головні становиска. В битвах на Буковині втратили Москалї около 150.000 людий в убитих і ранених.

Вкінци рішив ся головний російський штаб перевести на весну великий наступ на боєвій лінії здовж ріки Двини. По кількадневнім безнастаннім бомбардованю російська піхота пішла приступом на становища німецьких військ. Наступ Москалів закінчив ся знова цілковитим пораженєм. Москалї знова стратили около 150.000 людий в убитих, ранених і полонених.

Переводячи серед зими наступ, Москалї числили богато на те, що зима буде їх союзником. Тимчасом стало ся противно; зима причинила ся ще до більшого пораженя російської армії.

Останні вісти з військових російських кругів доносять, що головний штаб постановив на будуче держати ся виключно тактики оборонної.

Натомісць останні вісти зі східного терену війни вказують на те, що німецькі й австрійські війська роблять великі приготовленя до нового наступу як на півночи так і на полудни. Російські військові знавці заповідають наступ австрійсько-німецьких військ на половину мая. Таксамо і француські та англійські воєнні знавці є тої гадки, що головна рішаюча битва розіграє ся на тереві війни з Росією. Німеччина буде старати ся позбутись передівсім ворога на сході.

* *

Рік минає від хвилї, коли німецько-австрійські війська розпочали великий наступ в Галичині і Польщі. Коли порівнати тодішнє загальне воєнне положене з теперішним, то нині воно представляєть ся для союзних військ безперечно значно кориснійше.

Боєва лінія в минувшім році була з природи сильнійною. На полудни боєву лінію становили Карпати. Всї важнійші переходи і шляхи через Карпати находили ся в руках Москалів. З заходу боєву лінію творили ріки Дунаєць, Ніда, Бзура, Нарва і Бобр. Присмтуп до рік утруднювали не лише земельні укріпленя Москалів, але також і великі багна здовж берегів згаданих рік.

Нинішна боєва лінія творить майже просту лінію, почавши від границї Румунії до Балтийського моря, на захід від Риги. Лише на півночи ріка Двина становить природну перешкоду на случай наступу Німців.

Цїлу австрійсько-німецьку боєву лінію можна подїлити на три головні части: полудневу, середущу і північну.

Полуднева боєва лінія сягає від румунської границї до Припети. Вона йде здовж границї Буковини і Бесарабії, відтак північним берегом Днїстра аж до устя Стрипи, потім здовж долїшної і середущої Стрипи та долїшного Серету до галицько-волинської границї (на схід від Залозець). На Волини боєва лінія йде здовж Ікви і Стиру до Припети. На отсїй боєвій лінії стоять майже виключно австрійсько-угорські війська.

Середуща боєва лінія тягнеть ся від Припети до Сморгоня і стоїть під командою баварського князя Леопольда.

Північна боєва лінія йде здовж озера на полудне від Двинска, а відтак здовж ріки Двини до Балтийського моря. Німецькі війська на отсїй боєвій лінії стоять під командою Гінденбурга.

Відповідно до боєвої лінії можна надіяти ся, що кожда група розпічне наступ незавимсимо одна від другої. Задачею полудневої групи буде занятє земель, які лежать по сім боці Днїпра враз з містами Києвом і Одесою. Середуща армія піде на Мінск. Північна армія буде мати в першій мірі за задачу здобуте міст Двинска і Риги, а відтак лївляндської і естляндської губернії.

* *

В минувшім році властивий наступ тривав лише чотири місяці. В тім розмірно короткім часї союзні війська посунули ся майже на цїлій лінії о 350 до 400 кільометрів наперед. А треба тут ще зважити, що наступ не був так легкий. Союзні війська мусїли переломити і здобути дві сильні оборонні лінії: здовж ріки Висли та Нарви і здовж ріки Буга і Німена. Щоби те осягнути, союзні війська мусїли здобути 14 російських крипостий.

Беручи все те під увагу, можна надіяти ся, що на случай, колиб центральні держави мали намір перевести знова наступ дальше на схід, такий наступ може вповні удати ся.

ПЛАЧ НЕБА.

Що ти, небо, сієш ранком
Все роси;
За яким то так коханком
Ллєш сльози?

Ой, я маю друзів милих
Доволї:
Січевих Стрільців в могилах
По полї...

Василь Атаманюк.

ВОЄННІ ЦІЛИ АВСТРО-УГОРЩИНИ.

З нагоди промови німецького канцлєра Бетмана Гольвеґа, яку він виголосив перед німецьким парляментом дня 5. цьвітня 1916 р., розписали ся часописи ріжних народів. Як звісно, сказав тодї Бетман Гольвеґ, що цїлию Німеччини є забезпечене своїх границь на заході і на сході. Він згадав тоді про створене нової Бельгії і про прилучене Польщі до Німеччини. Про українські землї, заняті центральними державами від Росії, не згадав анї слова.

Неназваний по імени „бувший офіцир ґенерального штабу" помістив в німецькій ґазеті „Ню-Йоркер Штатсцайтунґ" (з дня 16. цьвітня б. р.) статю під заголовком „Воєнні цїли Австро-Угорщини". Ся статя цікава для нас тим, що тикаєть ся також і українського питаня.

Автор статї пригадує, що великі події в минулім столїтю мали рішаючий вплив на внутрішний політичний устрій Австрії. Коли Австрію побила Німеччина 1866 року, тоді створено дуалістичну державу: Австро-Угорщину. Сей союз двох держав показав ся однак непрактичним, бо Угорщина все стреміла до відлуки від Австрії і моглаб з часом стати ся таке як з Нарвеґією, котра відлучила ся від Швеції 1903 року. Кромі сього, в наддунайській монархії є ще друга небезпека, а то національне питанє.

Нїхто не може заперечити, що се є дуже тяжке знайти спосіб погодити 9 народів, які мешкають в одній державі. Австрійські політики „старшої школи" або зовсім покаяно не застановляли ся над упорядкованем національного питаня, або підпирали один нарід проти другого, а коли не могли дати собі ради, тоді замикали парлямент і при помочи § 14 основних конституційних законів правили самі державою. От, аби йшло з дня на день.

Теперішна европейська війна отворила народам Австро-Угорщини очи на се, яке значінє має тісна злука і сильна внутрішна орґанїзация. Се зрозуміне справи доведе по забезпеченю границь держави до управильненя правно-державних відносин всїх народів між собою. **За тим піде цїлковитий перестрій цїлої монархії.** Сей перестрій предетавляв би ся меньше-більше ось-так:

Дуалістична система (союз двох держав: Австрії і Угорщини) упаде, а на її місце прийде инша державна формація, правдоподібно на взір Німеччини або Швайцарії. **Дотеперішний поділ на краї і провінції буде знесений,** а на се місце прийде поділ на національні території. Після сього проєкту повстане пять або шість великих національних ґруп, а се: Німці, Мадяри, полудневі Славяни, романські народи і північні Славяни. Між північними Славянами утворено би знова ґрупу чеську і польську. Коли би Австрії удало ся вповні осягнути свою воєнну цїль проти Росії, тоді утворить ся ще одну, **українську ґрупу.**

У нутрі кождої ґрупи прийметь ся національну засаду при упорядкованю відносин. Далеко йдуча самоуправа, признане рідної мови в адмінїстрації і в школї — мусять бути розширені. Хоч деяких національних територій не вдасть ся докладно відграничити, се не повинно становити перешкоди до внутрішної політичної єдности. Чому приміром північна Чехія зі своїм німецьким населенєм не мала би належати до німецької території, якої осередком був би Віденъ?

На місце дотеперішних спільних австро-угорських делєґацій прийшов би спільний постійний загально-державний парлямент, а також якась торговельна власть. І в армії треба би ввести національний принцип, а спільну мову задержати лише для висших військових звязий.

* *

Щодо цїлий обох центральних держав зглядом Росії, вказав німецький канцлєр, що занятих польських і литовських земель не відступить ся Росії, лише спільно: Німеччина і Австро-Угорщина задумують полагодити сю справу. Зовсїм схиблений є погляд, що сейчас по заключеню мира створить ся автономну Польщу під протекторатом обох центральних держав. Польща була би наслїдком війни за слаба, щоби могла істнувати як самостійна держава. Треба би ще богато вложити працї, щоби з Польщі утворити охоронну державу між середною Европою і Росією. Історичну Польщу мусїло би ся розділити між обі держави і надати її відповідну автономію, щоби мешканців Польщі, Литви і України виховати наперед до політичної самостійности. В який спосіб наступить сей поділ, не може нїхто вже означити; після тимчасового військового подїлу занятих територій можна заключати, що сей поділ піде після границь визначених в 1809 році.

Для Австрії мав би такий поділ лише частинне значінє, а то: забезпечене своїх границь перед Росією на півночи. Східна Галичина і Буковина лишили би ся знова виставлені на небезпеку зі сторони Росії, а через слабу природну границю між обома державами могли би наступити в будучности нові комплїкації. З огляду на теперішне воєнне положене у східній Европі мож заключати, що Австро-Угорщина перенесе свій воєнний фронт аж до ріки Днїпра, який становить природну границю для волинсько-подільської височини. В той спосіб осягнула би Австрія свою воєнну цїль. Утворена з українських територій погранична держава мала би для Австрії таке саме значінє на сході, як Польща і Литва на півночи. Автономна українська держава, яка стояла би під впливом Австро-Угорщини, давала би охорону перед приступом до Чорного моря, а з тим повстала би і нова орієнтація в заграничній політиці Австро-Угорщини. Дальший перебіг воєнних подій вкаже, чи сї міркованя знайдуть дійсну підставу чи нї.

* *

Отсе є зміст згаданої статї поміщеної в „Штатсцайтунґ". Є се міркованя „бувшого офіцира ґенерального штабу"; о скільки вони влучні, хай кождий читач сам осудить.

МАМИН ЛИСТ.

Любий сину! Я здорова,
Дякую за ласку божу,
Та часом у грудях ноле
Так, що дихати не можу...

У сусідів, як звичайно,
Новинок нема в селі, —
Тільки церкву й нову школу
Нам спалили Москалі...

Коло нас, все по давному
І старе все коло хати, —
Тільки стайню і стодолу
Завалили нам гранати...

Сїна трохи доховали —
І худібка вся здорова, —
Тільки на самий Великдень
Згибла нам одна корова...

Твої братчики здорові,
Не слабий ніхто з сестер, —
Тільки Петрик семилітний
З переляку бідний вмер...

— — — — — — — — —

По селї так пусто всюди —
Не співає вже ніхто, —
А Марійка жалко плаче:
Коли прийде наш Юрко?...

Юра Шкрумеляк, У. С. С.

ПРОКЛЯМАЦІЯ ІРЛЯНДСЬКОЇ РЕПУБЛИКИ.

Ірляндські революціонери в Дублинї, оголошуючи свою незалежність, видали до свого народа відозву (проклямацию) слїдуючого змісту:

Тимчасове правительство ірляндської Республики до народа Ірляндії:

Ірляндції й Ірляндки! В імени Бога і минулих поколінь, від котрих ви дістали національну традицію, взиває Ірляндія через нас під свій прапор свої дїти і виступає до боротьби за свою свободу, коли при помочи тайних революційних орґанїзацій приготовлено і вправлено власну силу, а то: Ірляндське республиканське Братство Ірляндських Добровольців і Ірляндську горожанську армію.

Коли терпеливо переведено карність і розумно виждано відповідної хвилї, щоби виступити отверто, Ірляндія користає з теперішного часу і бореть ся в повній надії на побіду, полягаючи на власній силї, числячи на поміч своїх вигнаних дїтий в Америці і її сьвітлих союзників в Европі.

Ми оголошуємо право ірляндського народа до власности Ірляндії і до цїлковитого обнятя долї Ірляндії, щоби стати самостійними і непоборимими. Через довге загарбане сього права чужим народом і правительством се право не згасло і не згасне нїколи, як довго жиє ірляндський нарід.

В кождім поколїню підносив ірляндський нарід своє право до національної независимости і свободи. Шість разів протягом минулих трох віків стверджували Ірляндці се право оружем в руці. Стоячи на сїм основнім праві і стверджуючи його знова оружем перед лицем сьвіта, ми проголошуємо отсим ірляндську Републику яко самостійну і независиму державу і ми жертвуємо своє житє і житє наших товаришів в боротьбі за її свободу, її добро і її значінє між иншими народами.

Ірляндська Република почуваєть ся в праві і тому проголошує горожанську приналежність кождого Ірляндця й Ірляндки. Република запоручує релїґійну і горожанську свободу, рівні права і рівну підставу для всїх горожан і оголошує свою постанову: стреміти до щастя і добра цїлого народа і ріжних його частий, причім однаково відносить ся до всїх своїх дїтий, забуває на непорозуміня, які старанно піддержувало чуже правительство, котре в минувшині розділювало меньшість від більшости.

Заки при помочи оружного виступу дочекаємо ся відповідної хвилї, щоби установити стале національне правительство, представники тимчасово установленого правительства будуть провадити горожанські і військові справи Републики для опіки над народом.

Ми піддаємо справу ірляндської Републики під опіку Всемогучого Бога, в котрого просимо благословеня для нашого оружя і ми просимо, щоби ніхто з тих, що служать справі, не збезчестив її трусливостию, нелюдскостию або насильством. В сїй роковій годині мусить ірляндський нарід своєю новагою, своєю карностию і готовостию своїх синів до посьвяти для спільного щастя показати себе гідним славних подвигів, до яких є покликаний.

За тимчасове правительство підписані:

Thomas I. Clarke,
S. MacDiarmad,
Thomas MacDonagh,
I. H. Pearce,
E. Ceannt,
James Connolly,
Joseph Plunkett.

ВІЙНА І РОБІТНИКИ.

Европейська війна підвисшила платню робітників в Злучених Державах на 540 міліонів долярів. Президент директорів пристаний в Бостонї, Мек Суїні, уважає сю прояву небезпечною. На його думку около 800 тисяч робітників, які через війну добре поводить ся, будуть домагати ся такоїсамої платнї і по заключеню мира.

„Я вірю — заявив Мек Суїні, — що около 45 процент цїлої вартости вивожених товарів, се вартість робітничої працї.

„Під теперішну пору експортований товар представляє вартість 100 міліонів долярів на місяць. Числячи, що робітники дістають за свою працю 45 процент, бачимо, що їм припадає 45 міліонів долярів. Коли оцїнюватн пересїчну платню робітника на 55 долярів місячно, то виходить, що воєнні замовленя дають зарібок 800 тисячам людий.

„Само собою розуміє ся, що не мож надіяти ся на фабрикованє воєнних матеріялів по війні. Через те робітники мусять приноровити ся до нових умов, коли фабриканти покинуть горячкову діяльність, а перейдуть до звичайної промисловости.

„Під теперішний час всї робітники, що працюють при виробі машин і амуниції, дістають підвисшену платню і користують ся небувалою доси свободою в роботї. По заключеню мира свобода зменьшить ся, а платню знижать.

„Правдоподібно по війні не схочуть европейські держави пускати сильних, здорових і спосібних людий на зарібкову еміґрацію. Тому будуть могли прибудити до Америки лише неспосібні старці і слабі молодики.

„Американські іміґраційні власти повинні пильно слїдити за тим, щоби не допустити до залятя Америки таким незадалим елементом. Доси американський іміґраційний закон не допускав до краю таких людий, які могли бути тягарем для Американців. Нема ніякої причини змінювати і ослабловати сі закони й тепер".

ТАЙНА ДИПЛЬОМАТІЯ.

Звичайно говорить ся, що дипльоматія се зручне, потайне кермованє справами державними або навіть людьми. Проти дипльоматії виступають звичайно демократичні елєменти; вони вірять, що отверта і явна політика перед найширшими верствами народу злагодить богато лиха.

Европейська дипльоматія була протягом останніх пятьдесять літ тайною в дрібничках; зате в головних начерках була звісна кождому. Коли заключено потрійний союз, то про сей факт знали народи Австро-Угорщини, Німеччини й Італії і відповідно до сього уміли приноровити ся. Коли Франція і Росія порозуміли ся між собою, сьвіт рівнож про се довідав ся. Звісно була також, коли до союза з тими двома державами приступила Анґлія. Зі щоденних часописий кождий може зробити собі начерк головної працї дипльоматів.

Рідко коли була дипльоматія дійсно тайною. Коли Австро-Угорщина поставила свій 48-годинний ультимат до Сербії і невдоволила ся сербською відповідю, кождий знав, що станеть ся. Одиноким сумнївом було становище Анґлії, а що сей сумнів був оправданий, вказують пізнійше оголошені документи. Коли однак Німці війшли до Бельгії, кождий знав, що станеть ся. Не Есквіт анї сер Едвард Грей витягнули меч; противно, коли би вони були подхитали ся, були би стратили свої становища.

Народи Австро-Угорщини поносять мало відвічальности за війну, котру вони підномагають. Але в Росії, в Італії, Франції і в Анґлії — там відповідають за війну не самі міністри, але й цїлий нарід. Міністеріяльні кабінети виконували лише волю народа.

Трудно вгадати, чи усунене тайної дипльоматії усуне війну. Непевним є також, чи цїлковита отвертість поправить якість дипльоматії.

СОЦІЯЛІСТИЧНА НАПАСТЬ.

В „червонім" числі соціялістичного „Робітника" надрукував „товариш" С. Гладкий з Нюарку, Н. Дж. (він зістав тепер вибраний головним орґанізатором „Української Федерації соціялістичної партії в Злучених Державах"), статю п. з. „Зі всхідного фронту". В тій статі вичисляє п. Гладкий всі соціялістичні відділи (числом 6) в околиці Ню Йорку (з того взяв назву заголовок статі) і обговорює подрібно та критично їх розвій і працю.

Про останний з ряду відділ (спеціяльно) говорить п. Гладкий ось-що:

Найслабший відділ на сході, то відділ в Джерзи Сіти, в станиці найбільшої української „посмертної" орґанізації в Америці, яка складаєсь і опирається на самих робітниках. Під боком „найповажнішої української часописи", яка нібито займаєсь „просьвітною роботою", царить „тьма кромішна" та клерикалізм; ширити там ідеї соціялістичні приходить ся тяжше чим в далекім глухім кутку, де „поважна" часопись не доходить.

Отже п. Гладкий жалуєть ся перед соціялістичним сьвітом, що в Джерзи Сіти це соціялістам як з Петрового дня. Винен сьому наш Український Народний Союз, найбільша „посмертна" орґанізація в Америці. З дальших слів п. Гладкого виходить, що в нашій орґанізації не повинні бути робітники, але якісь инші „сотворіня божі" (може капіталісти?). Дальше стверджує п. Гладкий, що „Свобода" не є найповажнійшою українською часописею і що вона не занимаєть ся просьвітною роботою. Причиною усіх тих „капцтв" У. Н. Союза і „Свободи" є дві єгипетські язви: „тьма кромішна" і клерикалізм... Соціялістичний фараон не годен собі дати ради з тими двома страшними язвами і волів би найти ся зі своїм соціялістичним євангелієм „в далекім глухім кутку, де „поважна" часопись не доходить".

Витрачувати час, папір і чорнило на полєміку з п. Гладким — даремний труд. Горбатого і могила не напростує... Пан Гладкий мешкає під боком „станиці" У. Н. Союза і „Свободи", сходить ся часто з урядниками і робітниками сеї „станиці", знає політичні переконаня тих людий, знає їх спосіб мисленя, їх житє і діяльність, а одначе... робить їх учасниками чи навіть творцями „тьми кромішної". Чудні діла Твої, Господи!

Напасть п. Гладкого на джерзисітську „станицю" має своє оправданє. В передсоймових переговорах, в часі Українського Сойму і якийсь час по Соймі гурток наших соціялістів заховував ся супроти других українських партий доволі здержливо. Соціялісти думали, що як захоплять у свої руки „Федерацію Українців у Злучених Державах", то ціла американська Україна зійде слїпо під їх команду і буде... царство боже на земли. Їх задушевні мрії ще доси не сповнили ся і тому вони починають гнївати ся. Думали, сердечні, що їх робота пожене вперед цілою силою пари, а тут на дорозї „соціялістичного поступу" стають „станиці" клерикалїзму і тьми кромішної. Чиж п. Гладкому, головному орґанізаторови „Української Федерації соціялістичної партії в Злучених Державах", може подобати ся така „просьвітна робота"?...

ПРИЗНАЧЕНІ НА СМЕРТЬ.

Під шум прапорів, брязк мечів,
На тлі пожарів і димів, —
Під свисти куль — гарматний гук,
У такт пісень — під сурмів звук,
Під удар барабана —
Ми йдем у сьвіт, ідем у даль;
В душі туга, в нутрі печаль,
Навколо кров, куди поглянь, —
Гроби, хрести, крівава хлань,
Одна глибока рана...
За нами луни рідних сіл,

За нами скарга чорних піль,
Зітханє душ — старих батьків —
І плач сестер, малих братів,
Матерне голосінє;
А перед нами труд важкий,
Важна задача — бій сьвятий;
Над нами мрія золота
І Долї воля всесильна —
Могутнє Призначінє.

Чиж треба чудуватись нам,
Як треба буде вмерти там?
Ми тільки довг свій віддамо —
Своєю кровю зросимо
Ворожую сваволю, —
Хоч на порозї нас убють
Сьвятині — й загородять путь,
Ти не зневірюйсь в той-же час,
Бо ми для внуків — не для нас —
Куємо красшу долю!...

Юра Шкрумеляк, У. С. С.

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СЬВЯТО В НЮАРКУ.

Українська громада в Нюарку, Н. Дж., устроїла заходами місцевого „Українського Бояна" з нагоди 102-літних роковин уродженя Тараса Шевченка великий концерт, який відбув ся 29. цьвітня с. р. вечером в гали „Колосіюм".

Вступне слово виголосив місцевий парох, Впр. о. П. Понятишин. Його промова була коротка, але глубоко обдумана і припоровлена до теперішних терпінь нашого народа в старім краю. Ся бесіда, виголошена з відповідним запалом, зробила на присутних дуже гарне і корисне вражінє.

Відчит про житє Тараса Шевченка і про його заслуги для улюбленої ним України виголосив п. М. Угорчак, гол. рек. секретар У. Н. Союза. При кінци свого відчиту завзивав п. Угорчак всїх українських еміґрантів в Америці, аби цінили як слід високі ідеали свого найбільшого поета-пророка, носили їх глибоко в своїх серцях і стреміли до тої мети, яку нам Шевченко визначив у своїх безсмертних творах.

Мішаний хор „Українського Бояна" відспівав отсї пісні: Гимн американських Українців „Далека Ти, а близка нам", Щурата-Людкевича (з орхестрою); „Україна", Шевченка-Давидовського (з орхестрою); Дніпро реве", Січинського; „Завіщанє", Шевченка-Вербицького (з орхестрою).

Мужеський хор „Українського Бояна" відспівав згармонізовану Лисенком народну пісню (тріо з хором) „Ой пущу я кониченька".

Хор шкільних дітий відспівав на один і на два голоси кілька народних пісень (між ними дві пісні Українських Січових Стрільців).

Панна А. Базарніцька відспівала в супроводі скрипки і фортепяна сопранове сольо Шевченка-Нижанковського „Минули літа молодії".

Пп. С. Савіцкий (тенор) і В. Каськів (баритон) відспівали дует „Де ти бродиш, моя доле".

Панни А. Кохалевичівна (сопран) і М. Бігунівна відспівали дует „Така її доля".

Орхестра п. Г. Климовича відограла „Вязанку народних пісень" і овертуру з „Фавста", Гунода.

Пан В. Сидорович віддеклямував „Тарасову ніч", а Олеська Романишин „Поклін душі великій".

Надпрограмово відспівав нюйоркський гість п. Гавришко гарним теноровим голосом звісну із „Запорожця за Дунаєм" пісню „Чорна хмара у дуброві".

Цілий сей концерт закінчено відспіванєм нашого народного гимну „Ще не вмерла Україна" і гимну американського „Май контри".

Перше і найбільше признанє за виконанє сеї ріжнородної програми належить ся безперечно діриґентови всїх хорів, п. Т. Каськову. Він над вишколенєм усїх тих хорів мусів чимало напрацювати ся, але має бодай за свою працю внутрішнє вдоволенє, бо відспівані його трояками хорами меньші і більші твори вийшли без закиду. Се було видно з тих щирих і обильних оплесків, якими публика нагороджувала співаків. Майже по кождій програмовій точції слїдували відповідні наддатки, відспівані дотичними виконавцями. До тих наддатків приневолювали їх, очевидно, присутні гості рясними оплесками.

Усї зазначені висше солїсти визначають ся гарними голосами, а пальму першенства можна віддати сьміло п. Василеви Кохалевичеви, який співав баритонові соля у „Завіщаню". Найкрасше з усїх представляла ся на сцені панна Базарніцька, котра відзначаєть ся головно тим, що дуже виразно виголошує співані нею слова. Ся прикмета лучаєть ся рідко навіть між заводовими артистами-співаками. Деклїматор п. В. Сидорович і деклїматорка Олеська Романишин збирали також заслужені лаври; особливо подобав ся всїм виступ 9-літної Олеськи.

Найтруднійшим твором була „Україна", відспівана з верхою мішаним хором, а найгрімкійше із всїх вийшло вічно нове і сьвіже „Завіщанє".

Із двох відіграних орхестрою творів загально подобала ся „Вязанка народних пісень" (се-ж своє, рідне!), хоч виконанє овертури з „Фавста" вийшло під зглядом технічним лїпше.

Чистий дохід з сього концерту призначено для жертв війни в нашім нещаснім старім краю.

Кинувши загально оком на сей концерт, маєть ся певність, що українська громада в Нюарку сповнила супроти нашого найбільшого Ґенія свій народній обовязок і сповнила його добре.

С.

ВІРШОВАНІ ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

Хвальна Редакціє! Я дістав з краю кілька листів, в котрих подано менї три вірші, які засилаю до Вас з просьбою помістити в „Свободі". Менї здаєть ся, що сї вірші мають значінє, тим більше, що їх не писали учені люди, а особи прості, котрі заледви читати трохи уміють. Видно з тих віршів увесь біль нашого простого народу. — З поважанєм, Теодор Гуцуляк з Франклін Форнес, Н. Дж.

ТЯЖКІ ХВИЛІ.

Проминають вже два роки.
І дуже тяженькі,
Бо пролялось много крови
І сльозий дрібненьких.

У пятницю було тихо,
Нічого не чути,
Аж над вечер прийшла вістка,
Що ідуть рекрути.

Тай не лиш ідуть рекрути,
Але й Січовики;
Покидають тата, маму,
Йдуть край боронити.

А в недїлю на Великдень
Сумненькая днина:
Знов виправляв старий тато
Рідненького сина.

Виряджала мати сина,
А сестрічка брата
І діточки дрібненькії
Виряджали тата.

І прощали Січовиків
Щирими словами,
А сліди їх обливали
Дрібними сльозами.

Виряджала мама сина
Поза сині гори,
Розчесала кучерини
Понад чорні брови.

Рано вони відїхали
О осьмій годині;
Ой не один з них не верне
Ід своїй родині.

Настя Гуцуляк.
Воскресінці, дня 17. лютого 1916.

ДО БРАТА.

Ти питаєш, чо я плачу,
Чого в мене серце рвесь.
Нині ріки сльозий бачу,
В сльозах тоне нарід весь.

Як широка є Вкраїна,
Де є вітчина моя,
Там широка днесь руїна
Із колишнього рая.

Де колись у дни сьвятії
Гомоніла пісень церквами,
То нині там плач що днини,
Що не скажеш все словами.

Жена мужа виглядає,
Діти батька ждуть;
Дармо, дармо серце рветь ся—
Вни ся його не діждуть.

Лежать поля неорані,
На них сови скиглять в ночи;
Лежать трупи нехвовані,
А ворони клюють очи.

А вільне оно заднїстрове
Широке Поділє —
Там літають гайворони
По козацькім тїлї.

Параска Волощук.
Воскресінці, дня 13. лютого 1916.

ДО МУЖА.

Пишу листя, пишу,
Кровю і сльозами,
Дармо вісти жду я
Бідна з діточками.

Минув уже рочок,
Як Ти мя покинув
І на ту війночку
Далеко полинув.

Ти мене все тішив,
Що будеш писати,
Що буду листочки
Від Тебе читати.

Листочки читати
І на Тебе ждати,
Як прийдеш з війночки
До рідної хати.

Минув уже рочок —
Ні Тебе, ні вістий;
А деж Ти подів ся,
Мужу мій препищний?

Може там на войні
Другу жінку маєш,
Що за свою слюбну
Уже не згадаєш?

Чи Тобі весела
Кождая година,
Що Тобі немила
Рідная дитина?

Синочок цлянясь
І благає тата:
„Пришліть нам, татуню,
Листочок на сьвята!"

Ой, ти орле сивий,
Високо літаєш,
Скажи мені, орле,
Де мужа здибаєш?

„Я його здибаю
За тою горою:
Протирає очи
Хустков шовковою".

Ой вийду я, вийду
На гору високу,
Стану подивлю ся
На воду глубоку.

Як вода глубока,
Вна ся зеленіє,
А мені без Тебе
З жалю серце мліє.

Параска Волощук.
Воскресінці, дня 13. лютого 1916.

НАЦІОНАЛЬНЕ ОБЄДНАНЄ В АВСТРІЇ.

В політичнім житю народів австрійської держави війна викликала тенденцію до національного зєдиненя окремих політичних партий. Є се тенденція, аналоґічна до тої, яку проявили з початком війни народи, зєдинені у власних державах: в Англії, Франції, Бельгії, Росії і Німеччині. З вибухом війни втихли партийні спори і всі партії зєдинили ся для успішного веденя війни. В Австрії ся тенденція проявила ся в двоякім напрямі: всі народи зєдинила потреба оборони держави, а крім того кождий нарід зєдиняєть ся в один національний табор для як найуспішнійшого бережения своїх інтересів як підчас війни так і по війні.

Перші зєдинили ся Українці, закладаючи зараз з вибухом війни „Головну Українську Раду"; за ними пішли Поляки, закладаючи „Начельни Комітет Народови". Та сї орґанізації мали на увазї більше заграничну ніж внутрішну політику, хоч з розвитком подій стали вони також орґанами внутрішної політики своїх націй.

З недавного засїданя Німецького Національного Союза довідав ся політичний сьвіт австрійської держави, що в справі державних реформ по війні наступило порозумінє між двома найбільшими німецькими парляментарними ґрупами: Німецьким Національним Союзом і Християнсько-суспільним Союзом.

Змаганя до національного зєдиненя окремих політичних ґруп виступили також у Чехів. Розбитє на партії і ґрупи прибрало в Чехів перед війною такі розміри, що поважні мужі ріжних таборів почали накликувати до санації партийних відносин. Се роздробленє відбивало ся на Чехах особливо з огляду на чесько-німецькі відносини.

Війна застала Чехів в станї національного подражненя, який приніс їм чимало шкоди. Поминаємо факт, що з вибухом війни Чехи в Росії підняли клич відбудованя чеського королївства, але й факти, які діяли ся в самій Чехії і які потягнули за собою ряд політичних процесів, між иншими проти Крамаржа, сьвідчать, що політика деяких ґруп чеського табору перейде до історії яко примір, як невластива політика може нанести шкоди й найсильнійшому народови.

Здаєть ся, що чеський загал усьвідомив собі все те і рішив ся перевести відповідну санацію партийних відносин, аби бути готовим взяти відповідну участь у тій перебудові держави, якої сподівають ся по війні. Недавно чеські партії рішили зєдинити ся в одну чеську національну партію, яка була би єдино компетентна вести загально-національну політику. Се рішенє знаходить ся тепер в станї реалізації. Окремі чеські партії на засїданях своїх управ рішають приступити до чеської національної партії і признати їй політичний провід нації; між иншими таку ухвалу приняли вже старочехи й національні соціялїсти, отже дві партії, які означають дві противні протилежности.

Зєдиненє чеських партий, се не стільки акція для воєнної теперішности, скільки для повоєнної будучности, коли прийде пора реформи державного устрою.

Так бачимо, що тиша у внутрішній політиці Австрії, яку спричинила війна, зачинає уступати місця політичним приготованям на найблизшу будучність. Чотири найбільші народи австрійської держави перевели або переводять внутрішнє зєдиненє, щоб заважити на будучности держави і тимсамим забезпечити свою будучність.

ДУМКА.

Наші мрії і сни —
До тепла, до весни —
І до щастя сьвятого зміряють,
А важна ціль житя
Йде у гріб забутя, —
Ідеали у млі пропадають...

Юра Шкрумеляк, У. С. С.

ПІДПОРА КАПІТАЛІСТІВ.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Із страйкового терену в Ню Йорку.

Страйковий рух в Ню Йорку заходив нині богато ґалузий промислу і обняв понад 100.000 робітників. Житє в пристани майже завмерло, а з того виїдуть великанські страти для ріжних купецьких інтересів. Ізза страйку докових робітників в нюйорськім заливі стоїть на якорах більше ніж 50 великих тягарових пароплавів, за що мусять платити $2.000 денно „демоpедж". (Демередж — се належитість, яку платить тягаровий корабель за те, що стоїть у порті понад умовлений час).

Більша половина ладункових і перевозових суден пристаневої фльоти не може робити своєї служби ізза страйку машиністів і палячів сих суден.

Площі місцевих зелїзничих компаній переповнені ріжними товарами до тої степени, що леда день треба буде цілковито здержати довіз товарів до міста.

Робітники ріжних катеґорій зелїзниці „Ню Йорк Сентрал" і „Нікел Плейт" домагають ся підвисшеня платні о 12 до 15 процент. Як їх жадане не буде сповнене до 24 годин, всі робітники на просторі між Ню Йорком і Шікаґом покинуть в четвер свої заняття.

В Брукліні вийшло нині на страйк дальших 3.500 робітників, які належать до трох ріжних катеґорій праці.

З причини, що портові робітники, які ладують муніцію, заробляють на годину по $1.10 до $1.80, инші портові робітники є зі своєї платні невдоволені і готовлять ся до страйку, аби і собі вибороти більший заробок. В тім випадку покинуло би роботу 10.000 людий.

У кравецьких робітних страйкує ще доси 90.000 осіб і нема найменьшого вигляду на полагоджене сього страйку. Юнія розставила нині свої пікети (наглядачів) коло 409 робітень, які належать до „Клок, Сут анд Скірт Асошіейшен", а завтра мають вийти на страйк робітники, заняті у 1.800 незалежних робітнях.

Жертви пітсбурського страйку.

Пітсбурґ, 2. мая. — В пітсбурських і околичних зелїзних фабриках вибухли поважні страйкові заворушеня. Мінролюдна товпа, атакуюча цілий день фабрики в долинах рік Тортл і Мононґаґіла, напала нині пополудни на сталївню Едґара Томсона в Бредок. Перший наступ на фабричні брами відперли помічники шерифа. За другим разом нападаючі підступили аж під огорожу фабрики і намагали ся при помочи драбин перелїзти через паркан. Фабричні сторожі дали до наступаючих сальву із револьверів. Наслідком сеї сальви лягло трупом 2 особи, а до місцевого шпиталю відставлено 31 ранених, з котрих 4 є умираючі. Між ними є один муж з жінкою, які стояли осторонь боротьби. Шериф Річардс відніс ся до стейтових властий з домаганєм висланя ще на сю ніч відповідної скількости війска на загрожений терен. Сотка робітників Томсона зголосила ся добровільно до береженя загроженої фабрики; їх зараз заприсяжено. Тесаме зроблено в фабриках „Карнеґі Компани" в Гомстед. Сих людий не зоружено. Заворушеня тривають дальше, перериванї час від часу стрілами сторожів і страйкерів. Юрба збунтованих постійно зростає і намагаєть ся конче дістатись до фабрики, в якій під пору працює 6 до 7 тисяч людий.

Зі сталївні Стерлінґа в Бредок прогнала збунтована товпа всіх робітників, а в фабричних будинках повибивала у вікнах шиби і деякі річи понищила. Значні шкоди пороблено також в забудованях контрактора. Тут арештовано одного робітника, якого власти уважають за провідника товпи. З фабрики Нікользона прогнано 250 робітників. Тут, кажуть, потурбовано понад 20 людий і заподіяно чимало шкоди. З одної скляної фабрики прогнано силою 200 мущин, женщин і хлопців. Компанія виробу машин Места відіслала домів усіх своїх робітників, а так само має зробити кілька инших фабрик.

Власти мають мати в руках докази, що збунтована товпа складаєть ся з самих чужинців, з яких много є сильно підпиті і зоружені в топорища.

В Мікіс Ракс вибухли розрухи між страйкуючими машиністами.

Трамваєвий страйк в Пітсбургу скінчений.

Пітсбурґ, 2. мая. — Голосованєм у відношеню 4 до 1 страйкуюча обслуга пітсбурської трамваєвої компанії приняла компромісову пропозицію, вироблену товариством пітсбурських видавців і управителями департаментової торговлі, і вернула безпроволочно до праці.

Дохід з німецького базару у Філядельфії.

Філядельфія, 2. мая. — На німецько-американськім базари, який замкнено минулої ночи, зібрано на шпиталі і станиці Червоного Хреста осередних держав (Австро-Угорщини і Німеччини) понад $200.000. За сім днів відвідало сей базар 300.000 осіб.

Винагорода державним робітникам.

Вашінґтон, 2. мая. — Судова комісія палати послів ухвалила нині акт винагороди робітників, силою котрого державні (федеральні) робітники на случай калїцтва у чинній службі мають дістати лікарську поміч і дві треті части побираної платнї. З того добродійства користати-ме 400.000 робітників.

Робітники, заняті в державних арсеналах, грозять страйком.

Вашінґтон, 2. мая. — Секретар Бейкер дістав формальне повідомленє, що як до 15. мая не підвисшить платнї робітникам, працюючим в арсеналї (фабриці амуниції) в Рак Айленд, вони будуть страйкувати. Так само готовлять ся до страйку робітники і в инших арсеналах Злучених Держав. Всї вони кажуть, що можуть заробити більше гроший в тих фабриках амуниції, які виробляють її для „елайсів" (союзників). Секретар Бейкер, розслідивши недавно сю справу, видав порученє, аби платню тим робітникам підвисшено.

Жертви великого міста.

„Нашенел Гайвейс Протектів Сосайети" в Ню Йорку видало нині звіт, в котрім є сказано, що в цьвітни згинуло на улицях сього міста 23 дїтий: 18 убили автомобілї, 3 — вози, а 2 — трамваї.

Добровільно підвисшили платню робітникам.

Товариство фабрикантів бавовняних виробів у Ню Бедфорд і Фол Рівер, Масс., підвисшило добровільно платню всім своїм робітникам, які є заняті у бавовняних ткальнях. Число ткачів є 50.000. Підвишка розпочинаєть ся з днем 1. мая і виносить 10 процент дотеперішньої платнї, що зробить на рік суму $1.000.000.

Виправа мілїонерів на дно океану.

Кількох нюйорських мілїонерів носять ся з гадкою винайти спосіб, аби добути з дна океану „Люзитанію" і инші кораблї, затоплені німецькими підводними лодками. Вартість сих затоплених пароплавів виносить $300,000.000. На чолї сього підприємства мілїонерів стоїть Ґуннер Стілсон, котрий видобув з глубин океану потонувшу недавно коло Гонолюлю американську підводну лодку F-4.

Погани в Ню Йорку.

В метрополії Злучених Держав жиє під пору 5,500.000 людий, з котрих 3,300.000 не належать до ніякої церкви. В тім числі є заступлені многі народности. Нюйорський Євангелицький Комітет, який порахував усіх тих „поган", готовить ся до енерґічної акції, щоби їх, оскільки вдасть ся, приєднати до христіянської церкви.

Не може вижити за $75.60 денно.

Вдова по потонувшім на „Титаніку" нюйорськім мілїонері Джанї Джекобі Асторови має внести до сиротинського суду домаганє, щоби її 4-лїтному синови Джанови Джекобови підвисшено суму річних видатків на його удержанє; бо з дотеперішних $20.000 ($75.60 денно) він не може вижити. До сеї суми мусить пані Асторова докладати щорічно $7.593.20 зі своєї власної кишені. В опікунчім суді находить ся на удержане малого Астора сума $3,000.000, яка приносить річно $150.000 доходу. Пані Асторова побирає за опікунство над своїм сином „скромну" винагороду, від котрої платить річно $176 державного податку.

Породила трояни.

Жінка Івана Ґаскірка в Джерзи Сіти породила онодї троє дїтий: одного сина і дві дочки. Новородки є зовсім здорові і важить кождий майже по 6 фунтів. У Ґаскірків є ще пятеро инших дїтий.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Дорожня в Галичині.

Ціна худоби у Львові на торговици була дня 1. марта така: за 100 кг. живої ваги платили за бугаїв 2-ої якости 240 до 260 К., за корови тої самої якости 270 до 300 К., за ялівник 270 до 280 К., за телята 240 до 280 К., за галицькі безроги 340 до 350 К., за тучні безроги 360 до 380 К., за угорські безроги 440 до 450 К.

Український робітничий театр у Києві.

Всеволод Чаговець повідомляє в „Кієвской Мысли" з 18. лютого: „В механічній фабриці чобіт є два хори, російський і український ті дві трупи, також російська й українська. Я бачив виставу „Невольника" (драма Тобилевича). Співали дуже гарно та грали, як уміли. Скажу тільки, що деякі виконавці знайшли в собі щирий захоплюючий тон, який у свою чергу знайшов живий відгук у публики, що заповнила досить велику салю театру".

За українську школу.

На зборах полтавського ґубернського земства, що відбували ся від 20. до 27. січня ст. ст., обговорювала ся між иншим справа земських народних шкіл. У сїй справі запропонував М. Коваленко домагати ся від уряду заведеня української викладової мови в народних школах. Його пропозиція викликала дальші дебати, результатом яких справа лишила ся нерозвязаною. Збори вибрали комісію, котрій доручили скласти підручники для земських народних шкіл, які відповідали б умовинам житя України. В сих підручниках мають бути уміщені і статї та вірші в українській мові. На зборах виникли дебати про правопис сих українських статий і порішено уживати не фонетичної, а граматичної правописи. Тойже самий М. Коваленко вніс пропозицію домагати ся, щоб члени державної думи та ради мали право брати участь у нарадах земських ґубернських та повітових зборів дотичних ґуберній. Збори приняли сю пропозицію й передали розроблене її комісії. — (В. С. В. У.).

Стрільці втїкли з російського полону.

Сотник У. С. С. Букшований утїк з російського полону і знаходить ся тепер в Персії, де служить при жандармерії. Таксамо утїк хорунжий У. С. С. Володимир Сьвідерський.

200 роковини полку.

В останних днях 10-тий полк піхоти, перемиський, сьвяткував 200 роковини свого істнованя.

Українські добровольці в польських леґіонах.

Добровільно вступили до польських леґіонів слїдуючі Українці: 1) Олекса Бачинський, уч. торг. школи, син сьвященика, внук каноніка при львівській капітулї; 2) Іван Невестюк, учен. рогатинської ґімназії син лікаря з Жабя; 3) Здислав Бачинський, уч. тоїсамої ґімназії, син начальника стації в Рогатинї. Батьки їх жонаті з Польками. До того доводять мішані подружа. („Гр. Голос").

Дїточе сьвято на чужині.

До львівського „Діла" пишуть: В таборі для українських збігців у Ґминді відбулось 20. марта дїточе сьвято в честь Т. Шевченка. Провізоричну сцену, прикрашену погрудєм Кобзаря, приміщено в просторім бараку, якого уживають місцеві підприємці до кінотеатральних вистав. Шкільна дітвора, в числі до 1600 хлопців і дївчат, наповнила битком простору салю. По вступнім слові управителя школи слїдувала програма сьвята, на яку зложили ся пісні та декламації. Дїточі хори під орудою невтомного учителя п. Петра Юрчика відспівали гарно кілька пісень. Ученик і учениця з кляси п. Г. Коваля віддекламували вдатно Шевченкові вірші: „Думи мої" і „До Основяненка". Виклад про бувальщину українського народа та поясненя житя й етично-моральних і національно-виховуючих ідей Шевченка подав у популярнім, до зрозуміня селянської дітвори приноровленім відчиті учитель п. Д. Стельмах. Сьвято закінчив сценічний образок Віри Лебедової п. н. „Вінок на могилу Шевченка", виведений під доглядом учительок п-ни Е. Калитовської і Р. Туринської. Се сьвято було одною з красних хвиль в житю тутешньої дрібноти, що вже у ранних лїтах житя мусить скитати ся по чужині та терпіти цілу недолю таборового житя.

Російський копняк Чорногорцям.

„Русское Слово" доносить, що в царських театрах заборонено орхестрам грати чорногорський гимн.

Пляни вірменського архиепископа у Львові.

Вірменський архиепископ Теодорович задумує спровадити з Арменії в Азії 20 тисяч Вірмен до Галичини. Польські часописї добачують в тім небезпеку, бо новоприбувші Вірмени могли би вирвати з польонізації тих Вірмен у Галичині, що вже спольонізували ся.

Воздушна їзда.

Воздухом з Відня до Будапешту плянують устроїти комунікацію воздушними омнібусами на 8—10 осіб. Їзда тягла би ся коло 2 години.

Цукрові карти в Галичині.

З днем 19. м. м. увійшов в житє розпорядок намісництва Галичини в справі цукрових карт. Карти зістали видані на 4 тижні; на їх основі можна буде купити протягом 4 тижнів 750 грамів цукру на особу. Видавати цукрові карти будуть тісамі комісії, що видають хлїбові карти.

Конфіската майна Янчевецького.

„Вінер Цайтунґ" оповіщує: Віденський карний суд на внесенє державної прокураторії у Відни зарядив конфіскату цілого движимого і недвижимого майна Д. Янчевецького, кореспондента „Нового Времени", засудженого на досмертну вязницю.

ЖАРТИ.

Знає, а мовчить.

Здибає якийсь панок нашого сьвідомого селянина і давай з него кепкувати.

— Що правда, каже він, а на Українця тільки глянь, то бачиш зараз, що він козацького роду. Не правда?

— Може й ваша правда, каже селянин, ви справді маєте бистре око.

— Сказати: Українець, або Козак, то се одно — каже дальше панок.

— Здаєть ся, що так.

— Отже скажіть менї, каже тоді панок, до яких ви Козаків себе зачисляєте, — чи до тих, що: „Козак коня напував, Дївчина воду брала", чи до тих, що „Козак пана не знав з віка".

— Ні, каже тоді селянин, я ні до одних ні до других не належу. Я, добродію, належу до тих Козаків, що: „Козак знає, а мовчить".

Не хотів більше панок кепкувати з селянина.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ

з приниманя нових членів за половину вступного до Українського Нар. Союза в падолисті і грудни 1915 р. і в січни 1916 р.

Як було свого часу заповіджено в орґані У. Н. Союза „Свободі", У. Н. Союз принимав у висше згаданих місяцях нових членів за половину вступного. Яко надзвичайну нагороду за працю орґанізаторів їм були призначені отсї нагороди: за 15 нових членів гарна золочена памяткова відзнака; за 25 нових членів надзвичайна нагорода $5.00 в готівці; за 50 нових членів гарна срібна памяткова відзнака і $10.00 в готівці; за 100 нових членів гарна золота памяткова відзнака і $25.00 в готівці. Крім того імена всїх тих орґанізаторів, що зорґанізують меньше число нових членів і не зможуть отримати висше згаданих нагород, будуть вписані на памятку в „Золотій Книзї" яко щирі робітники і орґанізатори У. Н. Союза.

По докладнім обчисленю з кінцем січня 1916 р. показало ся, що за три місяцї, а то в падолисті і грудни 1915 р. і в січни 1916 р. принято до У. Н. Союза за половину вступного 1,350 нових членів, які належать до 188 відділів нашої орґанізації. В тім самім часї принято до У. Н. Союза 13 нових відділів. Нові відділи і їх члени є зараховані у висше поданім загальнім числї. На підставі урядових звітів надісланих до Гол. Канцелярії У. Н. Союза, які прислали місцеві урядники дотичних відділів У. Н. Союза, показало ся, що орґанізованєм висше згаданого числа нових членів заняло ся 250 орґанізаторів. Імена орґанізаторів, скількість зорґанізованих членів і числа відділів представляють ся так:

Відділ	Число нових членів приєднаних кождим орґанізатором з осібна	Імя і назвиско орґанізатора	Число приєднаних членів після відділу
1	7	Гуретяк Лука	7
4	1	Глива Семен	
4	2	Демкович Николай	
4	2	Смакула Михайло	5
5	9	Козак Михайло	9
6	2	Михайлишин Ілько	2
7	8	Макітра Стефан	8
9	5	Феценко Кирило	5
10	5	Горбаль Кондрат	5
14	8	Ставчанський Мафтей	8
15	13	Голубенний Теодор	13
16	14	Цаповський Йосиф	14
18	9	Смий Александер	
18	6	Землин Іван	15
20	19	Білик Марія	19
21	10	Ковалюк Павло	
21	7	Фіґель Леон	
21	2	Циклинський Никола	16
22	1	Максимів Дмитро	
22	1	Коптюх Іван	
22	1	Кравчук Іван	3
23	8	Калина Василь	
23	4	Гупало Ілько	12
26	2	Равлюк Йосиф	2
27	7	Ґураль Яцко	7
28	8	Криба Іван	8
30	2	Гамівка Дмитро	
30	2	Пилип Андрій	4
31	15	Костюк Йосиф	
31	3	Павлишин Дмитро	18
32	14	Хорушко Іван	14
33	19	Коцоловський Стефан	19
34	18	Решетар Петро	18
35	21	Пеленський Іван	21
36	28	Пакула Василь	28
37	14	Кардаш Явдокія	
37	1	Красновський Яків	15
38	2	Полянський Михайло	
38	5	Саварин Еміліян	
38	8	Фалат Юрій	8
40	15	Гаврилів Никола	15
41	10	Глива Теодор	10
42	7	Хованець Александер	7
43	1	Когут Іван	1
44	10	Кудрик Стефан	10
45	8	Рибак Михайло	8
47	14	Гошелик Николай	14
50	3	Сенишин Юрко	3
51	1	Лаба Йосиф	
51	1	Сута Чалий	2
53	6	Кінах Андрій	6
56	3	Когут Василь	
56	2	Вікера Юрко	
56	1	Кмалчанов Єфрем	6
57	1	Палка Стефан	1
63	3	Джуґан Філярет	
63	3	Клементович Павло	6
65	3	Лопушанський Конст.	3
66	4	Бугера Іван	4
67	24	Калина Василь	24
69	2	Мартинів Йосиф	2
70	8	Онисик Антін	8
73	1	Лободяк Дмитро	
73	1	Сидор Андрій	2
76	9	Іванців Йосиф	9
77	9	Ґоловід Петро	9
78	4	Ґонтарчук Василь	4
81	10	Шандрівський Алекс.	10
85	1	Шараварко Онуфрій	1
87	1	Кінь Теодор	1
90	2	Фльодович Михаїл	
90	8	Ковалишин Іван	10
91	5	Олійник Стефан	5
96	3	Ревт Гринь	
96	4	Павелко Петро	7
98	1	Калита Никола	1
99	2	Герман Григорій	2
102	1	Стадник Константин	1
104	14	Демкович Григорій	14
105	7	Слободян Роман	7
106	3	Фтомин Михайло	3
109	3	Батюк Михайло	3
112	2	Бревка Катерина	
112	2	Гнатко Катерина	
112	1	Горонь Марія	5
113	1	Кіт Антін	1
117	3	Деревянка Йосиф	3
124	3	Бала Дмитро	3
125	5	Турчиновська Катерина	5
128	1	Коваль Текля	1
132	11	Гук Теодор	11
133	6	Каськів Теодозій	6
136	11	Брандебура Андрій	11
137	7	Загоройко Мирон	
137	5	Сабат Филимон	
137	1	Кибало Михайло	13
138	1	Кушкевич Семко	
138	1	Рудакевич Андрій	
138	1	Дзядик Михайло	
138	1	Сидоряк Лука	4
142	4	Дронжевський Антін	4
145	1	Самсон Петро	1
146	2	Доскоч Даниїл	
146	2	Крупка Ілія	4
147	14	Ґупайлюк Захарій	14
149	3	Стадник Іван	3
150	1	Федоришин Петро	1
151	3	Слота Параска	3
155	15	Ваверчак Іван	
155	5	Чумер Михайло	20
160	1	Білеус Петро	
160	2	Претика Йосиф	
160	5	Самборський Стефан	8
162	3	Ткач Іван	3
165	20	Коцоловський Стефан	20
168	18	Клим Григорій	18
170	3	Тимчишин Антін	
170	2	Процак Григорій	5
174	2	Юшкевич Іван	2
175	1	Присташ Михайло	1
178	1	Плечій Никола	1
179	2	Гаргаля Іван	2
180	1	Бочар Володимир	1
181	1	Прокопчак Стефан	1
186	3	Тиханська Марія	3
195	3	Астряб Андрій	3
191	2	Базар Іван	2
192	4	Гузар Стефан	4
200	5	Ворґуль Василь	5
202	1	Мельник Марія	1
203	1	Яськевич Володимир	1
205	1	Паличат Юрко	1
206	5	Бойко Дмитро	
206	2	Липський Йосиф	7
209	3	Войнаровський Йосиф	3
211	4	Лазар Андрій	4
213	10	Ошуст Василь	10
215	1	Захорський Франко	1
217	50	Луцишин Василь	
217	31	Пастущин Іван	81
218	5	Ґіль Роман	5
220	2	Саґан Василь	2
221	5	Гайович Іван	5
223	8	Малищак Іван	
223	2	Навалкевич Іван	
223	1	Ґринчишин Павло	
223	1	Ґрундовський Никола	12
225	15	Бартіш Василь	15
229	6	Гоменчук Ілько	6
230	9	Сухий Ілько	9
233	4	Мартинець Іван	4
235	1	Цуп Николай	1
237	4	Яворський Даниїл	
237	1	Равлюк Іван	
237	1	Лужецький Іван	6
239	8	Ґвіздь Стефан	8
240	5	Зорнюк Катерина	5
241	3	Рекрут Омелян	3
243	5	Бутовський Гаврило	5
245	7	Стадник Павло	7
246	8	Якимець Григорій	8
247	2	Гірник Іван	
247	1	Гірник Василь	
247	1	Івашко Іван	
247	4	Біян Михайло	
247	3	Колодій Тимон	11
248	13	Пик Михайло	13
250	1	Шишчук Василь	1
251	2	Модний Стефан	2
254	3	Шубеляк Іван	3
255	2	Шищук Василь	2
258	5	Диркач Антоній	5
259	4	Гнатьо Дмитро	
259	2	Яремцьо Теодор	6
262	2	Придун Олена	2
263	3	Коваль Дмитро	3
270	5	Баран Михайло	5
271	6	Костів Асафат	6
273	9	Ґжиб Михайло	9
274	1	Волошиновський Теодор	1
276	4	Підуфалий Антін	4
277	2	Кузьмак Василь	2
278	1	Котик Йосиф	1
282	4	Трач Григорій	
282	4	Соколовський Стефан	8
283	2	Малиса Іванів Іван	2
288	6	Михайлів Василь	
288	3	Воркун Прокіп	9
290	1	Шандровський Алекс.	1
292	3	Ониськів Теодор	3
293	2	Яськевич Володимир	2
295	3	Гайовий Роман	3
296	4	Каліновський Василь	4
300	14	Гумен Теодор	14
301	12	Квасниця Теодор	12
308	7	Оліґроцький Никола	7
315	3	Тесаровський Юліян	3
316	15	Макогон Павло	
316	11	Падучак Іван	
316	13	Паньків Михайло	39
318	11	Кудрик Стефан	11
320	3	Семенків Яків	3
321	3	Гозияш Іван	
321	2	Федак Іван	
321	1	Воробець Мартин	
321	1	Сілецький Леон	
321	1	Лопусевич Михайло	8
322	3	Крушинський Никола	
322	1	Кукула Іван	4
323	4	Мокрицький Максим	4
324	15	Коцюк Михайло	15
326	11	Молочник Теодор	11
330	13	Вітенюк Ілько	
330	12	Гишка Роман	25
332	2	Данилюк Яків	2
336	18	Волянський Василь	18
338	8	Янковський Франко	8
339	6	Жмутин Іван	6
341	3	Морозович Стефан	3
342	5	Вадяк Йосиф	5
346	3	Нарадка Теодор	3
349	1	Костюк Андрій	1
350	18	Теребуш Михайло	18
354	5	Лиско Іван	5
355	1	Ґах Василь	1
357	1	Візний Андрій	1
360	7	Демчина Мик.	7
363	2	Микула Іван	
363	1	Мішаниць Дмитро	
363	12	Базів Іван	
363	3	Іванців Олекса	18
364	2	Крук Дмитро	2
365	9	Конотопський Семеон	9
367	10	Антонів Дмитро	10
369	2	Марців Іван	
369	3	Коба Михайло	
369	2	Грабар Яків	7
370	6	Костів Стефан	6
371	3	Сеньків Михайло	3
379	3	Багрій Ілія	
379	2	Кухар Теодор	5
381	2	Вовк Йосиф	
381	1	Бойко Андрій	3
384	4	Слободзян Ілько	
384	2	Маркусь Стефан	6
388	1	Дмитриків Петро	
388	1	Дмитриків Михайло	2
396	3	Беніш Петро	3
400	3	Кархут Дмитро	3
401	1	Чорній Николай	1

З висше наведеного числа орґанізаторів отримали відзнаки отсї: В. 20. Марія Білик. В. 31. Йосиф Костюк. В. 34. Петро Решетар. В. 35. Іван Пеленський. В. 40. Н. Гаврилів. В. 44. Стефан Кудрик. В. 67. Калина Василь. В. 155. Іван Ваверчак. В. 168. Григорій Клим. В. 225. Василь Бартіш. В. 316. Павлю Макогон. В. 324. Михайло Коцюк. В. 336. Василь Волянський. В. 350. Михайло Теребуш. В. 36. Василь Пакула. В. 217. Іван Пастущин. В. 104. Григорій Демкович. В. 300. Теодор Гумен.

Отримали готівку: В. 33. Стефан Коцоловський.

Найбільше число (50) нових членів зорґанізував Василь Луцишин, секр. відділу 217 У. Н. Союза в Рочестер, Н. Й., котрого фотоґрафію ось тут містимо. Він отримав срібну відзнаку і готівку.

Імена всїх других орґанізаторів зістали вписані до „Золотої Книги" У. Н. Союза.

На сім місци Головний Уряд У. Н. Союза складає подяку всїм висше вичисленим орґанізаторам за їх щиру працю для розвою У. Н. Союза.

Джерзи Сіти, Н. Дж., 25. цьвітня 1916.

ЗА ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. С.:
Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.,
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.,
С. Ядловський, гол. фін. секр. У. Н. С.,
А. Шаршонь, гол. касіер У. Н. С.

Василь Луцишин,
секретар 217 відділу У. Н. Союза, котрий приєднав найбільше число нових членів в падолисті і грудни 1915 р. і в січни 1916 р.

Відбитка відзнаки, яку отримали орґанізатори, котрі приєднали відповідне число нових членів до У. Н. Союза.

РОДИМЦЇ! ВСТУПАЙТЕ ҐРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

НЮАРК, Н. ДЖ.

В честь освободженя д. М. СІЧИНСЬКОГО, відбуде ся заходом укр. товариства музичного „БАНДУРИСТ", вокально музичний

КОНЦЕРТ

ДНЯ 6. МАЯ 1916 в гали Ґлассен і Труб Айронсайд Гол, ріг Фермонд і Спрінґфілд Аве., Нюарк, Н. Дж.

ПРОГРАМА:

I.
1. Вступне слово (по українськи і англійськи) .... п. О. Заплатинський
2. „За Тебе Україно", Щурат .... хор мішаний
3. „Ґлоріфікейшен Марч" .... орхестра
4. „Емечюр", овертура .... орхестра
5. „Ой не сьвіти місяченьку", сольо корнет, відограє .... п-на А. Шер.
6. „Колонел Майнерс Марч" .... орхестра
7. „Помарніла наша доля", сольо ...... п-ні Климович

II.
8. Промова .... д. М. Січинський
9. „Дніпро реве" .... хор мішаний
10. „Родимий краю", сольо корнет .... п. А. Ланч
11. Вязанка українська .... орхестра
12. Вязанка англійська .... орхестра
13. „Україно", Шевченко-Давидовський .... хор мішаний
14. Українські гимни .... орхестра

III.
Тов. „Сокіл" з Елізабет, Н. Дж., відбудуть вправи: 1. Вільноруч і ручниками, чета дівоча. 2. Топірцями і будова веж, чета мущин.

В концерті виступить орхестра з 35-ох членів під управою проф. Ч. Бідерман. — Хорові пісні відспіває укр. „Боян" з Корт стр. під управою п. Т. Каськова.

Початок о год. 7-ій вечер. ВСТУП: Крісло I-рядне 50 цнт.; II-рядне 35 цнт.; III-рядне 25 цнт.; Ґалєрія 25 цнт. ПО КОНЦЕРТІ БАЛЬ ДО РАНА. Всіх Українців запрошує — КОМІТЕТ. 54

ПОЗІР ГОРОДИСЛАВЦЇ, П. БІБРКА!

Загальні збори в справі помочи для рідного села відбудуть ся В НЕДІЛЮ, ДНЯ 7. МАЯ С. Р. о год. 3-ій пополудни в церковній гали під ч. 28 Е. 7-ма улиця. Ню Йорк. Обовязком кождого явити ся. Нюйорський комітет вибраний в сій справі відзиваєсь отсею дорогою до всїх замешкалих в місцевостях: ОРМРОД, ФОҐЕЛЬСФІЛЬ, ФУЛЕРТОН, ДЖЕСУП і инших, щоби як найскорше занялись таксамо сею справою, в порозуміню з комітетом нюйорським. Всякі письма слати на руки секретаря: І. Жовнір, 26. Ст. Маркс Плейз, Ню Йорк.
54-55 КОМІТЕТ.

ЛІТЛ ФОЛС, Н. Й.

В СУБОТУ, ДНЯ 6. МАЯ С. Р. відограють аматори в Літл Фолс — драму зі співами і танцями

„НЕВОЛЬНИК"

ОСОБИ:
Коваль Василь, старий запорожець ... п. Василь Окренко
Ярина, його дочка ... п-на Кароліна Конарська
Стефан, його годованець ... п. Юліян Мазаник
Оксана, дівчина сусіда ... п-на Павліна Дорожинська
Недобитий, бандурист ... п. Дмитро Тимків
Опара, запорожець ... п. Іван Дацишин
Кукса, запорожець ... п. Никола Яблонський
Голощук, запорожець ... п. Дмитро Пецинтилюк
Покришка, запорожець ... п. Павло Карпович
Неплюй, запорожець ... п. Гриць Бойчук
Подорожний, запорожець ... п. Дмитро Франків
Зачепа, запорожець ... п. Никола Кульчицький
Джура, запорожець ... п. Іван Андруховський
Запорожці, невольники, селяни, дівчата і турецькі яничари.

ГАЛЯ СЛОВЕНСЬКА. ВСТУП 25 ЦНТ. ВІД ОСОБИ.

Початок о 7. год. вечер. Дохід призначений: одна часть на місцеву руську-кат. церков, а друга на „Рідну Школу". На се представлене запрошуємо щиро так своїх як і сусідів. Прийдіть всі, а не пожалуєте.
54-55 КОМІТЕТ.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєсь ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сїй рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ".

МОЖНА ЗАРОБИТИ $2.00 ДО $3.00,

ЗАЙМАЮЧИ СЯ ВЕЧЕРАМИ ПО РОБОТІ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК. ПО БЛИЗШІ ІНФОРМАЦІЇ ПИШІТЬ ДО:

„SVOBODA"
Dept. K,
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

НОВИНА! НОВИНА!

ДАРОМ даємо кождому на 30 днів проби сей чудовий і найліпший ҐРАМОФОН! Дорогі Краяни! Ви нераз бачите, що такі ґрамофони коштують по $50.00 і по $75.00, а вони не є такі добрі як сей ґрамофон, ново-опатентований. Чи-ж не ліпше купити у нашім складі такі ґрамофони цілком за низьку ціну і під ґваранцією? Не давайте себе натягати, наколи Вам трафляєть ся нагода. Купіть сей ґрамофон а тоді певно переконаєтесь, що се велике чудо за такі тані гроші, а такий гарний ґрамофон. В ніякій фірмі ви не можете так тано купити, бо деинде продають такі ґрамофони по $25.00 і по $35.00, а у нас цілком за безцін можете купити. Ґрамофон грає дуже чистим голосом; за одним накрученєм грає дав рекорди. Сей ґрамофон є дуже вигідний навіть для поодиноких осіб, через те, що не має труби, тільки є з боків отвори-голосниці; ліпше видає голос як тії, що мають труби. Купіть його, а як ваш знакомий побачить, то скаже, що за него Ви заплатили $50.00. Сей ґрамофон ґварантуємо на 35 літ. Тепер через короткий час продаємо по дуже низькій ціні. Маємо менші і більші: № 1 $9.75, № 2 $10.75, № 3 $12.50. Не висилайте всіх гроший, тільки вистарчить вислати $2.00 задатку, а решту тоді доплатите як побачите ґрамофон, а єсли до 30 днів він вам не сподобаєсь, то зверніть нам, а ми вам звернемо всі гроші і кошта. Маємо українські гарні плити 10-цалеві; ґрають на оба боки. Ціни двоякі: по 85 цнт. і по $1.00 за одну. Шліть замовленя на адресу:

PHONOGRAPH CO.,
951 W. Erie St., Chicago, Ill.

НОВІСТЬ В АМЕРИЦІ!

Пощо Вам купувати дорогі ґрамофони, наколи сей новий патентований ґрамофон заступить Вам 30-доляровий, який грає всілякі марші, пісні, коломийки і музики до танців. Коштує враз з 12 дуже гарними плитами всего $5.00. Замовленя надсилайте готівкою або на моні-ордер на адресу:

UKRAINA,
340 E. 9th Street,
New York City.

Ґрамофон висилаємо відворотною почтою. 48ч—

ПОЗІР! НОВІСТЬ! ПОЗІР!

Лише через сей місяць за половину ціни можете у нас дістати сей найновійший і найпрактичнійший пасок до остреня бритви. Як ви маєте які старі бритви, то ви можете їх направити на сім чудесним пасеу, а навіть ножик виострити так, що вам підголить бороду. Сей пасок є відповідний для кождого. Певно, що заощадите свій гріш. Ми ґарантуємо за него. Як ви не будете вдоволені, то зверніть назад, а ми вам звернемо подвійно належитість. Ціна сего паска є $2.50, а ми продаємо за $1.95. Хто хоче добру бритву і пасок то у нас дістанете за $3.00. Замовленя посилайте на адресу:

IMPORTING HOUSE, 46ч
644 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ!

Появилась ново-патентована машинка до писаня, на якій можна писати всілякі листи і рахунки. Ся нова машинка заступить Вам 25-долярову машинку і на все будете мали в дома вигоду. Ціна всего $3.00. Замовленя шліть готівкою або на моні-ордер на адресу:

UKRAINA,
340 E. 9th St., New York, N. Y.

Замовленя висилаєсь відворотною почтою. 48ч—

ВОЄННІ ОБРАЗИ!

Коли хочете побачити як то виглядає теперішна війна, то купіть собі образ, який представляє битву під Перемишлем; образ дуже інтересний; коштує лише 25 центів. Належитість присилайте стемпсами. Пишіть еще нині до: 42-

RUSKA KNYHARNIA, 34 E. 7th St., New York, N. Y.

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Дорогі Краяни, чи ви вже мали який годинник, чи ні? А як малисьте, то певно не такий як сей. Правда, що ви платите великі гроші за годинники і не маєте з них жадного хісна, бо вони до нічого. От придивіть ся на сей чудовий, з добрим механізмом годинник, котрий є найліпший зі всіх американських годинників. Сей годинник є швайцарський, має 15 камінів, половина механізму є вкрита, а половину видно на верху, от як самі бачите. Сей годинник накручуєть ся раз на 8 днів. Сей чудовий годинник є так тревало зроблений, що хотяй би ви його вложили на цілу добу до води, то він буде ішов далі і нічого не зашкодить йому. Той годинник є ґарантований на 25 літ; даємо писемну ґваранцію. Певно, що кождий буде ним вдоволений і подякує нам за него. А коли Вам не подобаєть ся сей годинник, то можете звернути нам назад, а ми вам звернемо всі гроші і ваші кошта. Коли хочете мати щось доброго і гарного на довгі літа, то не надумуйте ся, тільки ще нині його замовте, а певно не пожалуєте. Бо ми через той місяць продаємо богато таньше. Ціна враз з ланцушком лише $5.75.

Замовленя посилайте на адресу: 48ч—

WATCH SELLING CO.,
951 W. Erie St., Dep. 6, Chicago, Ill.

ZIRA
PLAIN-END CIGARETTES
BEST OF ALL

COUPON 5c ZIRA CIGARETTES

ЦИҐАРЕТКИ З ТУРЕЦЬКОЇ МІШАНКИ
СМАК - ЧИСТИЙ, БИВНИЙ, ВДОВОЛЯЮЧИЙ

Циґаретки — які мають покуп
Димок — який ви любите
Циґаретки — доброї сорти

ПРОДАЮТЬ СЯ ВСЮДИ.

ГОТІВКА або гарні ПРЕЗЕНТИ за купони ZIRA.

Chain Watch Fob & Charm 450 whole coupons. Laundry Set, consisting of three separate irons and asbestos plate. 300 whole coupons. Majestic Food Chopper, 150 whole coupons.

Пишіть по катальоґ премій.

ZIRA DEPARTMENT
95 First Street, - Jersey City, N. J.
P. Lorillard Co., Inc. Established 1760

Привичка Емми Парти.

ТЕРПІЛА ТІЛЬКО БОЛЇВ, ЩО НЕ ЗНАЛА, КОТРІ З НИХ ЛЇЧИТИ.

Одна доза Болгарського Кровного Чаю вернула їй здоровлє.

Твердженє Г. Г. фон Шлікова, одинокого фабриканта Болгарського Кровного Чаю, що найлучшим лікарем є сама природа, оправдують листи з подякою і дописи десять тисячів уживателів Болгарського Кровного Чаю, сего то з чистих частин зробленого ліку, як приміром слідуюча допись Емми Парти, 825 Морріс Стр., Труп,: Па.

„З великою радостю доношу Вам, що спроваджений від Вас Болгарський Кровний Чай став для мене спасеним ліком. Я терпіла тілько много болів, що вже не знала, котрий з них лічити, але по зажитю одної дози біль і заворот голови уступив, ломанє і затвердженє устало, дісталам апетит, словом, чую ся зовсім добре, а так привиклам, що не можу обійтись без сего чаю, тому прошу вислати мені еще одну дозу".

Одну велику родинну дозу, яка вистарчить на 5 місяців, вишле денебудь за 1 долара:

Marvel Products Co., 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.— Adv.

Порошки Болгарського Кровного Чаю, 125 штук в одній дозї, 1 долар.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В V. ДІЯХ

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦЇ

СЯ КНИЖКА НАДАЄ СЯ ВПОВНЇ ДЛЯ АМАТОРСЬКИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ВИСТАВ. ДО ВІДОГРАНЯ ПОТРІБНО ВСЕГО 8 ЖЕНЩИН І 7 МУЩИН. — ЦІНА ЗА ПРИМ. 30 ЦНТ., ЗА 15 ПРИМІРНИКІВ $3.35.

Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

DR. KOLER
638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

Dr. KOLER є одиноким лікарем в Пітсбурґу, котрий відбув свої студії в Варшаві, має 18 літ досьвіду у лїченю недуг приватних мущин і женщин. Лічить: загроєнє крови, уплави, неміч у мущин, всякі уплави мочевого проводу, лишеї, виклди скірні, свербячку, шкрофули, недуги міхура і инші, походячі з нечистоти крови або блудів молодости. Голосіть ся особисто: почтою не лічу.

Години приняти: від 9-ої рано до 8-ої веч. В неділї до 2-ої.

DR. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th St., New York, N. Y.
Межи 1st Ave і Ave A.

СТАРОКРАЄВИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЛІКАР.

Лічить успішно всі жолудкові недуги; легких, нирок і всі другі внутрішні недуги. Лічить падачку і секретні недуги мущин і женщин. З великим успіхом лічить ревматизм, рани на ногах, лишаї, всі скірні викиди, як також дитинні недуги. Лікар говорить по українськи і сам виробляє ліки. Офіс отворений від 9-ої рано до 8-ої вечером, як також в неділї і сьвята. Хто не може приїхати, нехай пише на повисше подану адресу.

$5 ЛЕКЦІЇ ЇЗДИ АВТОМОБІЛЕМ $5

NEW-YORK AUTO SCHOOL

Не оставайте без роботи, коли Ви можете заробити $25 до $35 тижнево ставши шофером.

Ми навчимо Вас на шофера у Вашій рідній мові в трох тижнях, в день або вечерами, за малою оплатою — $5.

Всі наші студенти мають добрі посади. 43—

NEW YORK AUTO SCHOOL,
30 E. 7th St., New York City.
Bet. 2nd & 3rd Aves.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ!

УЧІТЬ СЯ АКУШЕРІЇ В НАШІЙ ШКОЛІ, АБО У СЕБЕ ДОМА. ПО УКІНЧЕНЮ ВИДАЄМО ДИПЛЬОМ. Лічимо успішно всякі слабости мущин, женщин і дітий. Адресуйте:

Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery
229 E. 14th St., Dpt. S. New York, N. Y
Telephone: Stuyvesant 933.

ЛИШ $7.50! ЛИШ $7.50!

Сей фоноґраф найновійшого винаходу є найдешевшим, який колинебудь суспільність бачила. Магонева артистично викінчена скринка, розміру 12x12x4-7/8. 8 цалевий кружок. Всі металеві части є нікльовані. Накручуєсь також підчас граня. Грає на рекордах ріжного розміру і виробу. Більше вартує чим якийнебудь фоноґраф, що його продають за $25.00 або висше. Велика машина і велика вартість за низшу ціну, тільки $7.50. Не минайте сеї рідної нагоди. Вишліть нам $1.00 яко депозит в стемпсах або моні-ордером а вишлемо сю гарну машину. Решту $6.50 і кошти пересилки заплатите експресовій компанії, яка Вам доручить машину. 4 пісні даром, наколи враз з замовленєм вишлете всі гроші. З Канади висилайте всі гроші враз з замовленєм. 53-55

MODERN SALES CO.,
Dept. 102, Merton Bldg., New York, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає керичі на весіля, хрестини і всякі другі забави.

115 Ave. A., New York, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

R. J. Glick АҐЕНТ АСЕКУРАЦІЙНИЙ ВІД ОГНЯ.

Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

РУСИНИ ПІТСБУРҐА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ, ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім банку на розї улиць CARSON і 14-ої. 38ч

Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші ЦЕРКОВНІ, БРАТСЬКІ, СИРІТСЬКІ і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найліпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

German Savings & Deposit Bank
COR. 14-ої і CARSON STREETS,
SOUTH SIDE PITTSBURGH, PA.
И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас., Ол. Бучак, урядн. банку.

ВЕСЕЛЕ ДЛЯ СТАРИХ І МОЛОДИХ!

„ВЕСЕЛІ ВІРШІ СТЕПАНА РУДАНСЬКОГО"

Про Мужиків, Козаків, Попів, Ксьондзів, Ляхів, Москалів, Жидів і Циганів.

Книжочка обнимає 209 віршів на 282 сторонах друку.

ЦІНА З ПЕРЕСИЛКОЮ 55 ЦЕНТІВ.

Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЖМІЄЧНИК є одним з найліпших домашних ліків і певним средством проти ревматизма, болів плечий, коленя і болїв грудий. Є помічне на болї голови, на болї суставів у рук і ніг, на легкий параліж карку, болї горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відносіть ся до ґенерального аґента, залучаючи 2-центову марку на відповідь. 19ч57

MIKE FEDIW,
17 Ridge St., Hastings upon Hudson, N.Y.

ЧОМУ ПОЗВОЛЯЄТЕ ВИПАДАТИ ВОЛОСЮ?

Не будете мали довше схорілого, рідного волося, що все випадає і справляє Вам прикрість, а єще мусите все того встидати ся, наколи сейчас зачнете вживати нашого средства на волосє „Дермафуґа". Нема лучшого средства на волосє, як „Дермафуґа"!

„Дермафуґа" зробить, що Ваше волосє буде гарне, буйне і полискуюче!! Скіра на Вашій голові буде чиста і не буде свербіти, порпаї щезнуть а волосє перестане випадати. Будеш гордий зі свого волося. Не будеш дивитись заздрісним оком на гарне волосє других, бо ще гарнійше можеш сам мати. 45ч54

На жаданє вишлемо Вам почтою зовсім даром пробку „семпел". Зашліть 10 цнт. марками на покритє коштів пересилки, а вишлемо Вам даром пробку „Дермафуґа" разом з книжечкою під назвою: „Гарне Волосє".

ARGIL SPECIALTIES CO.,
Dept. 55,
Box 37, Philadelphia, Pa.

ПОЗІР!

Одинока школа механіків, шоферів в польській мові. Зачніть тепер. Сезон автомобільовий триває все. На що Вам оставати без праці, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає комплєтний курс, який триває 4 тижні. Наука в день або в ночи. Ґварантуємо лайсенси.

КОШТ $15.00.

INTERNATIONAL SCHOOL OF AUTOMOBILE ENGINEERS, 88-111—
147 E. 40th St. New York

Im. з 21 камінями **ЖЕЛІЗНИЧИЙ ГОДИННИК** для мущин і жінок накручує ся без ключика, позолочуваний, з ґваранцією на 20 літ, подвійні коверти красно вирізані. Ходить безуслоно точно і є спеціяльно зроблений для людей, котрі роблять при желізницях, і ґварантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода — Ми вишлемо сей годинник на кождую адресу за посліплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, в тим привілеєм що кождий може його оглянути, і єсли йому не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иншого купця треба заплатити 25 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочуваний ланцюшок в дармовисом додає ся даром до кождого годинника.

EXCELSIOR WATCH CO.,
1101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.
53ч63

МОДНІ УБРАНЯ

Ми тепер набули старокраєвого сукна на 500 убрань, ґранатові і чорні, спеціяльні на весіля і забави, в ріжних стилях; в цінах незвичайно низьких, а робота вдоволяюча. Маємо також елеґантні готові убраня. Прийдіть побачити наш склад убрань і пересьвідчіть ся. 30ч63

S. LEVINE,
469-471 Clinton Ave., N. Rochester, N. Y.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ ДУЖЕ ВЕСЕЛА ОПЕРЕТА В 3-ОХ ДІЯХ

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

написав Антоній Ів. Нагорянський.

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 4 женщини і 8 мущин. — Ціна за прим. 25 цнт., за 12 примірників $2.25.

Замовленя і гроші посилайте до:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

DR. RICHTER'S Pain-Expeller

найуспішнійший лік проти РЕВМАТИЗМА, БОЛІВ, ПАРАЛІЖА СУСТАВІВ І МЯЗІВ.

Оріґінальні пачки мають опакованє як побіч подано.

Не беріть пачок, які не мають на собі торговельної марки якора.

Фляшечка по 25 і 50 центів в аптиках і впрост від фірми.

F. Ad. Richter & Co.,
74-80 Washington St.
NEW YORK, N. Y.

КОЖДИЙ ЧЛЕН У. НАР. СОЮЗА АБО ПЕРЕДПЛАТНИК „СВОБОДИ"

наколи пришле 10 адресів своїх знакомих, до котрих „Свобода" не приходить, а хотїли би „Свободу" читати, отримає ДАРОМ

ГАРНУ

КНИЖОЧКУ

Присилайте адреси до:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРҐ,
славний спеціяліст зі старого краю

поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМИ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСІЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ І Т. Д. 40—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісї або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропуклину при помочи спеціяліста з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почт. марку.

Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17 а 18 ул.)
NEW YORK CITY.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

РУСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ АДВОКАТ І НОТАР

з довголітною практикою перепроваджує всілякі справи цивільні та карні з найліпшими вислідами.

Години урядові: від 9-ої рано до 6-ої вечер.
Адреса:

JOSEPH HELLER, 132 Nassau St., Room 516, New York, N. Y.

Для убогих порада безплатна в своїм мешканю під ч. 168 East 89th St., близько 3-ої евені, L стація від 7-ої до 10-ої вечер.

ROBERT LEWIN & COMPANY,
14 Smithfield Street, Dept. L. Pittsburgh, Pa.
Напротив „Мононгагеля Гавз".

ЗАЛОЖЕНА РОКУ 1872, ПЕРЕД ЗВИШ 43 РОКАМИ.

Стара славна фірма, де кождого добре обслужать. Найлучшої якости горівки, вина, лікери, розаліси і др., по найнизших цінах. Замовте собі на пробу, а ручимо, що будете вдоволені. Пишіть за цінником. Ми Вам сейчас вишлемо, як тільки його зажадасте.

Тут подаємо деякі ціни товарів найлучшої якости, з яких Ви певно будете вдоволені:

	ЗА ГАЛЬОН
Добра стара червона або біла горівка	$1.50—2.00—2.50—3.00
Арак	2.00—2.50
Добрий старий темний рум	2.00—2.50—3.00
Теркелиця	2.50—3.00
Добра расковиця або анижівка	1.50—2.00—2.50
Боровиця	2.00—2.50
Сильний алькоголь	3.00—3.50—4.00
Угорська сливовиця	2.50—3.00
Добра стара бренді	2.50—3.00
Бренди (з яблок або бросквинь)	2.50—3.00
Добре старе вино	1.50—2.00—2.50
Др. Алтерс гірке вино (старе)	2.50

Памятайте, що ми оплачуємо експрес або фрейт від всіх замовлень на $5.00 або висше. Вишліть гроші на моніордер, в реджістрованім листі або чек. Хочемо, щобисьте тільки раз спробували а ручимо, що будете нашим сталим костумером. Замовленя висилайте на повисше подану адресу.

54ч ІВАН ГОРНЯК, управитель чужинецького департаменту.

Зверніть Увагу!

Спеціяльно в сім місяци даємо нагоду кождому в Злучених Державах і Канаді набути ґрамофон разом з 20-ма піснями, вартости $50.00 лише за $17.50.

15-ЛІТНА ҐАРАНЦІЯ!

Надішліть $5.00 на задаток а відворотною почтою отримаєте чудово-говорячу машину разом з 20 піснями які довільно позволяємо вибрати собі з нашім списі.

Жадайте нашого безплатного ілюстрованого цінника ґрамофонів і других музичних інструментів. Наш маґазин отворений щоденно, не виключаючи неділь і сьвят від 9-ої години рано до 10-ої вечером. 43ч

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
310 GRAND STREET, D. 308 NEW YORK, N. Y.

МУДРИЙ ЧОЛОВІК НЕ КУПИТЬ ДЕИНДЕ

напоїв, лиш там, де дістане НАЙЛІПШІ. — Около 20.000 наших українських КОСТУМЕРІВ є доказом, що в Америці НАЙЛІПШІ напої можна дістати у звісній MORRIS FORST COMPANY. — Дешевше всюди можете дістати, але

ЗА ВАШІ ГРОШІ ЛІПШИХ НІГДЕ.

[illegible]

[illegible]	$2.00 до $[illegible]
Чиста і смачна Теркелиця	$2.00 до $5.00
Чиста [illegible]	$2.00 до $5.00
[illegible] ... рум	$2.00 до $[illegible]
[illegible]	$[illegible] до $[illegible]
[illegible]	$1.50 до $[illegible]
[illegible] червоне або біле [illegible] вино	$1.00 до $2.50

[illegible] ... до Ню Йорку [illegible] до Шікаґо.

Пишіть по українськи. Пишіть по цінник.

MORRIS FORST COMPANY,
200 SMITHFIELD STREET, PITTSBURGH, PENN'A.